

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 716

гр. София, 23.09.2021 г.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-13 в закрито заседание на двадесет и трети септември, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Владимир Вълков

като разгледа докладваното от Владимир Вълков Търговско дело № 20211100901546 по описа за 2021 година

Предмет на разглеждане е предявен от Софийски градска прокуратура иск за прекратяване на „И. И К.“ ЕООД с довод дружеството да е останало без вписан управител за повече от 3 месеца поради смъртта на вписания управител, а и няма данни наследниците му да желаят да продължат дейността на дружеството.

Съдът констатира, че с решение № 73/21.06.2019 г. по т.д. № 2413/2018 г. по описа на ВКС, ТК, I ТО е преосмислена предходно формираната съдебна практика досежно приложимостта на чл. 155 т. 3 ТЗ при смъртта на едноличния собственик на капитала. В този смисъл са и определение № 3149/02.10.2019 г. по ч.гр.д. 4471/19 г. по описа на САС, ТО, 3 с-в и определение № 2709/08.12.2020 г. ч.гр.д. № 3780/2020 г. на САС. Настоящият състав споделя застъпените доводи в цитираното решение, което налага преосмисляне на преценката за подведомствеността на търсеното с искането съдействие по следните съображения:

Нормата на чл. 157 ТЗ регламентира специфична организационна форма на търговско дружество с едноличен собственик на капитала. Законът утвърждава като правило, че самостоятелният правен субект се прекратява със смъртта на физическото лице, притежаващо целия капитал на дружеството. Нормативно предвиденото изключение предполага устройственият акт изрично да предвижда друго. В случая се установява, че вписаният управител е и едноличен собственик на капитала, но видно от обявения учредителен акт не само, че не е утвърдил изключение от правилото, а изрично е посочено, че дружеството се прекратява при смъртта на едноличния собственик на капитала – чл. 9 т. 5 от учредителния акт.

Законът овластява прокуратурата да инициира прекратяване на дружество, което остане без управител повече от три месеца. Правомощието по чл. 155 т. 3 ТЗ обаче предполага **съществуване на дружеството** и е предвидено **средство за преодоляване на бездействието на върховния орган** да персонализира управителния орган на юридическото

лице. Такъв в случая очевидно липсва. Смъртта на титуляра на права върху капитала лишава едноличното дружество с ограничена отговорност от иманентно присъщия му върховен орган – чл. 147 ал. 2 ТЗ. Участието в търговско дружество е форма за осъществяване на търговска дейност. От тази гледна точка и наследеният дружествен дял не създава членствено правоотношение, а поражда възможност да възникне. Затова и самият закон – чл. 157 ал. 1 ТЗ пряко свързва прекратената правосубектност на едноличния собственик на капитала с прекратяване на самото дружество.

Фингираната личност – дружество с ограничена отговорност, съществува според предписаното от закона, който признава възможност за едноличния собственик да предприеме отклонение от правилото, че със смъртта му дружеството се прекратява. В случая липсват предписание за продължаване дейността на дружеството и след смъртта на едноличния собственик на капитала. Понеже членственото правоотношение не възниква по силата на смъртта, продължаването на дружеството се явява възможност, чиято реализация обаче изрично е обусловена от нарочно изявление от страна на призван към наследяване, пряко ангажиращ се с търговската дейност – *да поискат да продължат дейността*. Така предвидената възможност е аналогична на утвърденото правило с чл. 274 ал. 1 ТЗ. Необходимо, но и достатъчно в тази връзка е формирана воля за продължаване на търговската дейност под същата правноорганизационна форма при все, че дружеството е прекратено, макар и в случая това да е станало по силата на закона. Основанието за прекратяване се е проявило и предписания от закона ефект е настъпил, но са очертани предпоставките за продължаване на дейността, съответно за възстановяване статута на действащ търговец на предходно прекратено дружество. Ето защо настоящият състав приема нормата като утвърждаваща самостоятелно основание за продължаване на еднолично дружество с ограничена отговорност, **прекратено поради смъртта на едноличния собственик на капитала**.

Именно защото прекратяването настъпва по силата на закона липсва обществен интерес, който да налага както ангажимент на прокуратурата, така и намесата на съда. Както бе посочено вече липсата на вписан управител в случая не произтича от бездействието на съществуващ върховен орган, а от липсата на такъв. С други думи, смъртта на едноличния собственик на капитала лишава формално съществуващата правноорганизационна форма от иманентно присъщото ѝ съдържание – пряко ангажирано лице с осъществяване на търговската дейност. Следователно, ако колизията между обществения интерес от пълноценно функционираща фингирана личност и частния интерес на собствениците на капитала налага съдебна намеса, смъртта на едноличния собственик на капитала еднозначно я изключва. Такъв не произтича и от регламентираната възможност наследниците да продължат дейността. Законът не кумулира указаните изключения от правилото, че дружеството с ограничена отговорност се прекратява със смъртта на едноличния собственик.

Пряко произтичащият интерес от наследственото правоприемство е да получат

паричното изражение на имуществения дял на своя наследодател (чл. 129 ал. 1 вр. чл. 127 ТЗ) и е обезпечен чрез осъществяване на ликвидацията – процедура, последваща прекратяването. Както бе посочено вече, предпочитанието им да продължат търговската дейност предполага изрично волеизявление – друг юридически факт, който едва обуславя встъпване в членствено правоотношение с дружеството. При изричната норма на закона възможността да встъпят в членственото правоотношение не обосновава съществуване на дружеството, а облекчен ред за възстановяването му след настъпило прекратяване по силата на закона. Заявеното от наследник искане е специфична хипотеза на възобновяване на дейността като същевременно пречатства развитието на следващата процедура по ликвидация. Ищецът обаче изрично изключва тази хипотеза, за да възникне меродавността на правилото на чл. 155 т. 3 ТЗ.

За разлика от всички останали хипотези, когато съдебно решение е основание за прекратяване на дружеството или води до такъв резултат – чл. 70, чл. 154 ал. 1 т. 4, чл. 154 ал. 5 вр. чл. 155, чл. 252 ал. 1 т. 4 и 6 ТЗ, чл. 517 ал. 2-4 ГПК в случая на чл. 157 ал. 1 ТЗ законът изрично указва последицата от проявлението на юридическия факт – дружеството се прекратява. Всички останали хипотези касаят конкретно предписани обстоятелства, а решението на съда е средство за противопоставянето им на лица, формално овластени да осъществяват търговска дейност посредством фингирана личност. След като нормата на чл. 157 ал. 1 ТЗ не предписва необходимост от съдебна намеса, а такава не може да бъде изведена и поради наличие на зачетен от правния ред частен интерес, не е изпълнено условието на общата норма на чл. 154 ал. 5 ТЗ.

При положение, че липсва колизия на интереси, налагаща намеса на съд, възниква въпросът как да бъде обезпечен общественият интерес от огласяване на прекратяването. Законът за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел прокламират принципа на бързина и процесуална икономия на дейността по регистрацията – чл. 2а т. 4 ЗТРРЮЛНЦ. Този принцип пряко засяга и достоверността на огласената в регистъра информация. Законът не регламентира изрично процедура за вписване на прекратяване по силата на чл. 157 ал. 1 ТЗ, но настоящият състав споделя изцяло огласения с решение № 73/21.06.2019 г. на ВКС, ТК, I ТО извод за наличие на празнота в закона, преодоляването на която не обосновава интерес от развитие на съдебно производство (в този смисъл и определение № 3149/02.10.2019 г. по ч.гр.д. 4471/19 г. по описа на САС, ТО, 3 с-в). Предходно утвърдената практика, опосредяваща регистърното производство от приключило съдебно производство, неоправдано забавя процеса на огласяване настъпилото по сила на закона обстоятелство – прекратяване на юридическото лице, калкулира разноси с оглед необходимостта от гарантиране на принципно признатото право на защита, а ангажираният персонален ресурс лишава съда от възможност да обърне необходимото внимание на очакващите правосъдие. Новоутвърденият различен подход обезпечава в пълнота реализацията на обществения интерес като спестява произтичащи от формалния подход реални вреди без да пречатства реализацията на очертания обществен интерес от

достоверност на информацията, огласена в търговския регистър.

В контекста на прокламирания принцип и липсващата колизия на интереси налице са предпоставките за приложение по аналогия на хипотезата на § 5а ал. 2 ПЗРЗРРЮЛНЦ. Тази норма овластява широк кръг от лица да инициират производство по ликвидация, когато това не е направено поради бездействие на задължения управителен орган при прогласеното от закона, но необявено прекратяване на търговеца. Аналогична е и очертаната вече хипотеза на чл. 157 ТЗ. В тази насока легитимирани са както кредиторите на дружеството или наследниците на съдружник, така и държавен орган. Софийска градска прокуратура е със статут на държавен орган, а предприетото действие в насока за обезпечаване на обществения интерес ангажира регистърната администрация да обезпечи прокламираното съответствие между огласеното и действителното положение.

По изложените съображения настоящият състав приема, че предявеният иск е недопустим, поради което

ОПРЕДЕЛИ:

ПРЕКРАТЯВА производството по т.д. № 1546/21 г. по описа на СГС, VI-13 състав.

Определението може да бъде обжалвано с частна жалба пред Апелативен съд – София в едноседмичен срок от съобщението.

На основание чл. 7 ал. 2 ГПК към съобщението следва да бъде приложен и препис от настоящото.

Съдия при Софийски градски съд: _____